

ZKUŠENOSTI S REALIZACÍ STUDENTSKÝCH ODBORNÝCH PRAXÍ NA PRÁVNICKÉ FAKULTĚ MASARYKOVY UNIVERZITY

EXPERIENCES IN REALIZATION OF THE STUDENTS' PRACTICAL TRAINING EXPERIENCES AT MASARYK UNIVERSITY – FACULTY OF LAW

Jan Neckář

Článek se zabývá zkušenostmi s realizací studentských odborných praxí na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, jejich organizací, přípravou a řešením zjištěných problémů.

Studentská odborná praxe, instituce, podmínky pro absolvování praxe, uznávání praxe.

The paper deals with the experiences in realization, organization, preparation and solving problems of the student's practical training experiences at Masaryk University – Faculty of Law.

Student's practical training experiences, institution, conditions for practical training experiences, approval of the practical training experiences.

Právnická fakulta Masarykovy univerzity se od podzimu 2006 podílí na projektu Masarykovy univerzity, jehož cílem je vytvoření základního formálního rámce odborných praxí a o zmapování možností, kde lze vědomosti studentů uplatnit a rozvíjet. Právnická fakulta Masarykovy univerzity dlouhodobě sleduje trend zvýšení praktických kompetencí studentů. Studentská odborná praxe je proto nedílnou součástí nejen studijního plánu magisterského studijního programu Právo a právní věda, obor Právo, ale samozřejmě i významným fenoménem formujícím budoucí profil absolventa. Primárním účelem projektu bylo, a stále je, vytvoření široké nabídky institucí, které mají zájem o přijetí studentů oboru Právo Právnické fakulty Masarykovy univerzity na praxi.

Odborná praxe přináší několik příležitostí pro studenty i zaměstnavatele. Mezi její hlavní cíle patří možnost vyzkoušet si práci pro studenty a možnost prověřit potenciální zaměstnance pro poskytovatele. Praxe znamená také obohacení pracovního procesu v instituci, která praxi poskytuje. Nezanedbatelné je i zkrácení adaptační doby po případném nástupu studenta do zaměstnání v instituci, kde praxi vykonával.

Studentská odborná praxe může být absolvována zejména v rámci resortu Ministerstva spravedlnosti – justice, státní zastupitelství; dále v oblasti advokacie, notářství, exekutorských úřadů, daňového poradenství, v orgánech veřejné správy, právní služby (oddělení) podniků nebo v organizacích poskytujících právní poradenství.

HISTORIE

Před zahájením tohoto projektu, tedy až do konce akademického roku 2005/2006 byla studentská odborná praxe vypisována jako předmět „PV00 Odborná praxe“ v 10. semestru magisterského studia; výjimečně bylo možné uznat praxi vykonanou mezi 7. a 9. semestrem. Povinnost zajistit si odbornou praxi byla na každém studentovi, Právnická fakulta MU měla dojednány pouze velice omezené možnosti uplatnění studentů na praxích zejména na soudech (Městský soud v Brně, Krajský soud v Brně, Okresní soud Brno – venkov) a dále v Kanceláři veřejného ochránce práv. Celkem bylo pro studenty 5. ročníku, který studovalo přibližně 500 studentů, vyhlášeno cca 45 míst a přihlašování bylo spuštěno centrálně pomocí aplikace „seminární skupiny“ přes IS MU. Tyto kapacitně omezené možnosti absolvování praxe v kombinaci s časovou soutěží při přihlašování způsobovaly komplikace studentům, kteří neměli možnost absolvovat praxi a museli si ve velmi krátké době sami nějakou stáž zajistit.

ZAHÁJENÍ PROJEKTU

Na počátku realizace Rozvojového programu MŠMT „Podpora studentských praxí a spolupráce vysokých škol s regiony“ na podzim 2006 bylo stanoveno, že nabídky studentské odborné praxe budou uveřejňovány na samostatných webových stránkách, které budou plně nezávislé na IS MU. Důvodem takového postupu byla malá možnost adaptace IS MU dle našich požadavků.

Nabízená místa pro vykonání praxe jsou tak zveřejňována v elektronické podobě na www.praxe.law.muni.cz. Databáze nabízených praxí obsahuje název instituce, základní charakteristiku praxe, požadavky ze strany instituce (strukturovaný životopis apod.), jméno kontaktní osoby a elektronickou adresu, na kterou se student může v případě zájmu obrátit, příp. i počet studentů, které je možné přijmout.

V první vlně bylo osloveno 420 různých institucí – advokátní kanceláře, soudy, státní zastupitelství, finanční úřady, finanční ředitelství, celní orgány, ústřední orgány státní správy, pověřené úřady obcí Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina, krajské úřady, nestátní neziskové organizace, notáři a magistráty statutárních měst) se žádostí o spolupráci. Každá instituce, která projevila o projekt zájem, obdržela vlastní přístupové jméno a heslo do systému a zde je jí tak umožněno vlastní praxi zadávat, měnit, rušit a to pouze na základě vlastního uvážení (samozřejmě jednotlivé kroky musí být schváleny správcem odborných praxí z důvodu možného zneužití k reklamním účelům apod.).

V únoru 2007 bylo v systému zaregistrováno 30 různých institucí a celkový počet nabízených míst na praxe byl 130. Nabídka praxí však nebyla konečná, průběžně přibývaly další. K dnešnímu dni, tedy k 15. 10. 2007, je v systému zaregistrováno již 76 institucí a počet celkem nabídnutých míst (absolvovaných nebo nyní aktuálních) je 220.

Největším problémem při sjednávání jednotlivých praxí pro naše studenty je dohodnutí konkrétní praxe – náplň, období, nástup na praxi atd. Jak se ukazuje, tak pro mnohé instituce je zadávání vlastních praxí do webového formuláře v autorizované sekci problém (nikoliv ovšem po technické stránce), jednodušší je pro ně potřebné údaje poslat emailem a nechtějí využívat možnost vlastního přístupu do databáze. Stále častěji se také objevuje požadavek pouhého zavedení instituce do databáze a při dojednávání konkrétní praxe zastávají názor, že poskytují praxi „dle dohody“, tedy že pokud bude někdo mít o praxi v jejich společnosti zájem, nechť je kontaktuje a praxi si dohodne sám, tzv. „na míru“.

Na základě výše uvedeného je pravděpodobné zavedení nové databáze těchto institucí, kde budou výhradně kontakty na jednotlivé společnosti a výběr a dohodnutí praxe bude již na samotných studentech.

VÝBĚR STUDENTŮ NA PRAXE

Většina institucí si studenty na praxi vybírá nezávisle na Právnické fakultě MU, zejména na základě pohovorů. V průběhu projektu se ale vyskytly i situace, kdy byla Právnická fakulta požádána o provedení výběru. V takovém případě byla daná praxe zavedena do IS MU a vyhlášena jako seminární skupina, popř. pomocí aplikace „Výběr z balíku témat“ a rozhodující v takovém případě byla časová soutěž mezi studenty.

S ohledem na velký zájem studentů o praxi právě v Kanceláři veřejného ochránce práv bylo vyhověno žádosti a pro výběr studentů na praxi do Kanceláře veřejného ochránce práv nebyla rozhodující časová soutěž, ale výběr studentů byl proveden Právnickou fakultou MU na základě jejich životopisu, motivace k práci, znalostí atd.

PODMÍNKY PRO ABSOLVOVÁNÍ PRAXE

Pro akademický rok 2006/2007 byly také stanoveny nové podmínky pro absolvování praxe, kdy je nyní možné konat praxi již od ukončeného třetího ročníku magisterského studia. Standardní délka praxe je dva měsíce, byla-li vykonána souvisle. Praxe vykonávaná přerušovaně (například jednou týdně) musí trvat nejméně jeden rok.

V průběhu akademického roku 2006/2007 byla provedena změna, kterou byla vynucena jednotlivými nabízenými praxemi, kdy možnosti uplatnění studentů v převážné míře nepokrývaly potřebné dva měsíce a objevovaly se i praxe v délce jednoho týdne. Z původních dvou měsíců tak byla nově stanovena a uznávána povinnost strávit na praxi 8 týdnů, přičemž nejkratší možná doba strávené na jedné praxi byla 1 týden.

Jak se ovšem nyní ukazuje, tak i takové stanovení délky praxe je nedostatečné a nepokrývá případy studentů pracujících na poloviční úvazky, případně variabilně vždy určité dny v týdnu. Přes prázdniny a zejména v září 2007 se na studijní oddělení a na správce odborných praxí obrátilo několik studentů s problémem jak uznat praxi, kterou konají na poloviční úvazek, případně na pouze určitý rozsah (např. v sudém týdnu 3 dny, v lichém 2 dny). Z tohoto důvodu lze očekávat drobnou změnu to stanovení povinnosti strávit na praxi 40 pracovních dní, přičemž nejkratší možná doba strávená na jedné praxi bude 5 pracovních dní. Vyšší počet odpracovaných dní na jednotlivé praxi již bude věcí studentů (např. 13 + 27; 6 + 34 atd.). Na tuto změnu není v rámci organizace studentských odborných praxí nutné nijak zásadně reagovat, současné formuláře „Zpráva o průběhu odborné praxe“ i „Potvrzení o absolvování odborné praxe“ již od jejich zavedení obsahují potřebné kolonky k vyčíslení odpracovaných dnů.

Posunu doznalo také období, kdy je možné praxi konat. Původně, na počátku projektu, bylo stanoveno období, kdy je možné studentskou odbornou činností konat, na období 7. až 10. semestru, přičemž primárně bylo stanoveno období 10. semestru. Na konci jarního semestru 2007 došlo na četné dotazy ze strany studentů k ujasnění statusu letních prázdnin mezi 6. a 7. semestrem a nyní je tedy možné uznat praxi vykonanou i v období letních prázdnin po ukončení třetího ročníku magisterského studia, pro současný čtvrtý ročník tedy po úspěšném absolvování Blokované zkoušky B. Vzhledem ke změně studijního plánu kdy pro současný 3. ročník je Blokovaná zkouška B zrušena je nezbytné definovat nové podmínky a vázat tak počátek období k jiné skutečnosti.

UZNÁVÁNÍ PRAXE

Pro potvrzení a uznání praxe byly vytvořeny dva formuláře – Potvrzení o absolvování praxe a nově i Zpráva o průběhu odborné praxe. Potvrzení vypisuje zástupce instituce, kde je praxe konána a zde stručně provede stručná charakteristika činnosti studenta, hodnocení práce studenta (iniciativa, pracovní aktivita, jeho přístup k zadaným úkolům), a celkové hodnocení studenta. Nový formulář Zpráva o průběhu odborné praxe byl zaveden z důvodu zpětné vazby v náhledu na jednotlivé praxe z pohledu studentů. Poznatky z působení studentů jsou zohledňovány při dojednávání nových praxí v jednotlivých institucích.

V případě, že student odevzdá studijnímu oddělení řádně vyplněné a potvrzené formuláře, tak proděkanka pro magisterské studium uznává konkrétní praxi a studentovi je studijním oddělením zapsán a zápočtem ukončen předmět PV00 Odborná praxe. V současné době je znatelný trend, kdy velká skupina studentů si praxi nechává uznat v průběhu 8. semestru a to zejména s poukazem na získání potřebného času na přípravu k magisterským zkouškám.

ZÁVĚR

Největším problémem studentských odborných praxí pro studenty Právnické fakulty MU je získávání institucí majících zájem praxi nabídnout a to opakovaně. Většina institucí nabídnutou praxí sleduje možnost vyzkoušení si studenta a jeho schopností a ve velkém počtu případů následně po dokončení studia je právě těmto studentům nabídnuta možnost nástupu v dané instituci do pracovního poměru. Následně ale již nedochází k nabídnutí praxe novým studentům a spolupráce je v podstatě ukončena s poukazem na nedostatečné kapacity apod. Získávání nových možností uplatnění a vykonání studentských odborných praxí je tak opět na začátku, kdy je nezbytné stále a stále oslovovat nové instituce se žádostí o spolupráci.

PODĚKOVÁNÍ

Za spolupráci v projektu a za poskytnutí možností vykonání odborné praxe studentům Právnické fakulty MU děkujeme následujícím institucím (v abecedním pořadí):

AD auditoři a daňoví poradci, a.s.; A-ENTER UCETNI s.r.o.; AK EISELSBERG NATLACEN WALDERDORFF CANCOLA v.o.s.; AK Ing. Mgr. Antonína Továrka; AK JUDr. Erik Orlet; AK JUDr. Jaromír Saxl; AK JUDr. Jaroslava Padrnose, CSc. a JUDr. Jany Jakoubkové; AK JUDr. Kateřina Pavlíková a partneři; AK JUDr. Lubomír Polách; AK JUDr. Martin Frimmel, Ph.D.; AK JUDr. Martin Šmerda; AK JUDr. Milan Kyjovský; AK JUDr. Pavla Plašilová a JUDr. Pavel Schreiber; AK JUDr. Sáša Navrátilová; AK JUDr. Václava Peňáze; AK Mgr. Olga Králíková; AK Mgr. Pavel Palatický, advokát; AK Mgr. Tomáš Rašovský; AK Slezáková, Klvačová & Žeravíková; AK Štarhová, Špillerová a Burdych; AK Vašíček, Frimmel & Honěk; AK Vrbka, Štetina, Keznikl a partneři; ALSTOM Power, s.r.o., ALSTOM Group; Business Assistant s.r.o.; Celní úřad Karviná; Celní úřad Krnov; Celní úřad Mošnov; Celní úřad Ostrava; Ekologický právní servis; Exekutorský úřad Brno – město, JUDr. Alena Blažková, Ph.D.; Finanční úřad Brno I; Finanční úřad Brno IV; Finanční úřad Brno – venkov; FIN-PARTNER, audit-daně-poradenství, s.r.o.; HIDALGO PARTNERS, spol. s r.o.; Hnutí Duha; Ing. Eva Vysekalová – daňový poradce; Ing. Jitka Routková – daňový poradce; Ing. Milan Jaroš – daňový poradce; Ing. Renata Šotkovská – daňový poradce; IQ Roma servis, o.s.; Jiřina Nehybová, REGIONPARTNER; Kancelář veřejného ochránce práv; Kooperativa, pojišťovna, a. s.; KPMG Česká republika, s.r.o.; Krajský soud v Brně; Krajský úřad Karlovarského kraje; Krajský úřad kraje Vysočina; Krajský úřad Libereckého kraje; Liga lidských práv; Magistrát města České Budějovice; Magistrát města

Karviné; Magistrát města Mostu; Martin Vlk – daňový poradce; Město Kuřim; Městský soud v Brně; Městský úřad Hustopeče; Městský úřad Chotěboř; Městský úřad Šlapanice; Ministerstvo spravedlnosti; Okresní soud v Blansku; Okresní soud ve Žďáře nad Sázavou; Okresní soud v Ostravě; Okresní soud v Prostějově; Okresní státní zastupitelství v Ostravě; Otevřená společnost o.p.s.; Ratolest Brno; RENARDS, s.r.o.; RNDr. Jana Schlögllová – daňový poradce; Sdružení občanů zabývajících se emigranty; Sdružení obrany spotřebitelů; Sdružení obrany spotřebitelů; Transparency International – Česká republika, o.p.s.; Ústavní soud ČR.

SPOLUPRÁCE

V případě zájmu o spolupráci, nebo v případě jakýchkoliv dotazů, podnětů nebo připomínek můžete zaslat svoji zprávu v elektronické podobě na náš email praxe@law.muni.cz nebo poštou na adresu:

JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D., Katedra správní vědy, správního práva a finančního práva, Právnická fakulta MU, Veveří 70, 611 80 Brno.

KONTAKT

Mgr. Jan Neckář

Masarykova Univerzita

Právnická fakulta

Veveří 70

611 80 Brno